

CUM A FOST POSIBIL CEAUȘESCU?

POVEȘTEA MARI AMĂGIRI NAȚIONALE VLADIMIR TISMĂNEANU

Am văzut filmul lui Andrei Ujică, *Autobiografia lui Nicolae Ceaușescu*. Trei ore în care am stat cu ochii țintă la ecran. Trei ore de revenire într-un trecut plin de amintiri, neliniști, speranțe, de la acele scene din martie 1965, sumbre ca și domnia celui care murise la nici 64 de ani, primul secretar al CC al PMR, președintele Consiliului de Stat, Gh. Gheorghiu-Dej, la clipa finală, când Ceaușescu se adresează sfidător și disprețuitor acuzatorilor săi, în decembrie 1989: "Voi răspunde doar în fața Marii Adunări Naționale!"

Mi-am amintit, văzând acele secvențe din 1965, de Ghiță Gheorghiu, fiul Licăi (este acolo, alături de mama sa, de surorile sale Sanda și Mândra, luându-și ultimul rămas bun de la bunicul care îl adoptase.) Tatăl lor real fusese Marcel Popescu, ex-ghiotant al lui Bodnăraș, ministru al comerțului exterior, debarcat în momentul în care Lica a decis să divorțeze. Până în 1965, nu și-a putut vedea copiii, locul de părinte fiind rezervat bunicului și celui de-al doilea soț, inginerul Gh. Rădoi (propulsat din director la "Steagul Roșu" din Brașov în funcțiile de ministru al industriei construcțiilor de mașini și vicepreședinte al Consiliului de Miniștri). Am vorbit mult cu Ghiță prin 1974-1975 despre Dej, Luca, Ana Pauker, Miron Constantinescu, Ceaușescu. Avea propriile sale frământări, mai ales legate de asasinarea lui Pătrășcanu, înțeleșese multe lucruri. În casa de pe strada Atena (pe atunci Aleea Zoe), unde se mutaseră din vilele de la lac, imediat după moartea lui Dej, locuiește acum ambasadorul Olandei.

Iată-l pe Nicu Ceaușescu, probabil în 1966, pe post de înaintemergător într-o excursie în munți împreună cu părinții săi. Eram coleg de clasă cu Ghiță și Nicu, eram născuți în 1951. Liceul nr. 24 (actualul "Jean Monnet") se înființase în septembrie 1963, cu elevi veniți de la "Caragiale", din Piața Dorobanți, "Petru Groza", de pe strada Arhitect Mincu (actualul Colegiu "Tudor Vianu") și de la o școală din zona Floreasca (cred că se numea "Rosetti"). Orice ar spune unii astăzi, nu era urmă de selecție exclusivistă. Evident că, în virtutea amplasării, exista o prezență vizibilă a "copiilor de ștabi". Nu mă numărăm printre aceștia: în 1963, tatăl meu era un paria, fiind exclus din PMR sub acuzația de fracționism și lucra la secția culturală a raionului "Tudor Vladimirescu", răspunzând de bibliotecă. Mama era medic la sanepidul raionului "30 decembrie" și conferențiar de igienă școlară la IMF. Uniformele de comandă semnalau diferențele de statut social. Ghiță (numit până atunci Popescu) fusese de la naștere favoritul numărului 1 din partid. Nicu, ca și frații săi, Valentin și Zoia, abia începea să simtă ce înseamnă accesul la puterea absolută, de nimic îngrădită a liderului maxim.

Ca membru al Biroului Politic și secretar al CC al PMR, Nicolae Ceaușescu fusese un instrument obedient al ordinelor lui Dej. Participase din plin la construirea cultului acestuia, o adulase și el pe Lica Gheorghiu ca vedetă de film expertă în, spre a relua formularea lui Mihnea Gheorghiu, "joc interiorizat". În anii '70, Lica suferea de obezitate, era depresivă și nu mai ieșea practic din casă. Ghiță a fost căsătorit cu Alina Popescu, campioană la tetratlon, fiica unui fotbalist celebru, devenit la un moment dat președintele Federației Române de Fotbal. După meciul cu Elveția, cred că în 1967, când România a pierdut umilitor (7-0), tatăl Alinei a fost zburat din acea funcție. Ulterior, am aflat că Ghiță și Alina s-au despărțit. Dacă nu mă înșală memoria, sora Alinei,

Simona, a fost căsătorită cu o altă vedetă fotbalistică, Alexandru Boc. Între timp, s-au dus și Ghiță, și Nicu, și bunul lor prieten Zazone (Radu Ioanid, ani de zile operator la televiziune.) S-a dus și Florin Cleper, a murit primul dintre noi, era arhitect în Israel, a pierit în timpul unei campanii în Liban. Era cel cu care Nicu discuta despre împărații romani și despre Napoleon.

A cum 45 de ani, pe 19 iulie 1965, se deschidea Congresul al IX-lea al PCR (scena apare în film). Erau prezenți la București Leonid Brejnev, Deng Xiao-ping, Todor Jivkov, Walter Ulbricht. Venise și Dipa Nusantara Aidit, președintele PC din Indonezia. Peste doar trei luni avea loc tentativa de lovitură de stat organizată de ofiterii pro-maoiști legați de partidul comunist, urmată de o represiune de o duritate cumplită. Aidit pierdea și el, alături de alte sute de mii, ori poate un milion, de indonezieni. Un film celebru cu Mel Gibson și Sigourney Weaver are ca temă acel *year of living dangerously*. Istoria comunismului românesc intra într-o nouă eră: PMR se reboteza PCR, peste câteva luni RPR devenea Republica Socialistă România.

Deși era lider de partid, nu (încă) și de stat — discursul despre noua Constituție îl ținea în august 1965 —, asemeni lui Stalin în 1936, Nicolae Ceaușescu, se afirma fără echivoc drept veritabil deținător al puterii. Juca însă cu abilitate cartea respectului pentru colegii de "conducere colectivă." Se ferea să-i antagonizeze, acumula meticolos puterea și gloria. Elena, cercetătoare și secretară de partid la ICECHIM, își petrecea concediul, în vara anului 1965, împreună cu Marta Drăghici, la Karlovy Vary. Lui Alexandru Drăghici (eliberat, după 13 ani, din funcția de Ministru al Afacerilor Interne, deci de șef al Securității, "promovat" secretar al CC, membru al Comitetului Executiv și al Prezidiului Permanent) i se construia o reședință somptuoasă lângă aceea, în curs de finalizare, a familiei Ceaușescu (în acele luni locuiau în hotelul special de partid de pe strada Tolstoi.) Îmi spunea Nicu pe atunci că maxima favorită a tatălui său era "Să-i tai mâței coada și să o lași să creadă că este mâtă." Pe culmile dialecticii, *indeed*.

Filmul lui Andrei Ujică este formidabil deopotrivă artistic și politic. Estetic, pentru că reușește să reconstituie mecanismele dictaturii fără a recurge la un narator omniscient, posesor prezumtiv a ceea ce se cheamă imaginara știință a determinismului retrospectiv. Se deconstruiește ceea ce sociologul Daniel Chirot numește *tirană certitudinii* ori, spre a relua formula doar aparent ironică a lui Ken Jowitt, "socialismul într-o singură familie." Nu aveam cum ști, în martie 1965, pe baza documentarelor oficiale ori neoficiale, încotro va merge noul lider. Viitorul era incert. Totul părea posibil, măcar în aparență. Ori, mai exact spus, totul minus democrația. Relaxarea vechilor metode teroriste, reabilitarea unora dintre victimele stalinismului autohton, continuarea liniei echidistante în polemica dintre Moscova și Beijing, apropierea de Occident pe linia Declarației din aprilie 1964, toate acestea erau gesturi promițătoare.

Renunțarea la monopolul puterii și încurajarea pluralismului real nu erau însă opțiuni credibile în lumea lui Ceaușescu. Politic, filmul lui Ujică este autopsia dictaturii comuniste exercitate de cel pe care Fernando Arrabal l-a numit cândva *le tyrraneau grotesque de Roumanie* (într-o scrisoare deschisă către liderul PC Spaniol, Santiago Carrillo, unul dintre susținătorii principali ai lui Ceaușescu în mișcarea comunistă mondială.) De la mo-

mentele de grandilocvente promisiuni liberalizante din perioada 1965-1968 și până la noua glaciațiune de după 1971, catalizată, dar nu cauzată, de fascinația pentru Revoluția Culturală din China și comunismul sovietic și autarhic (*juche*) al lui Kim Il-sung, filmul surprinde *povestea unei mari amăgiri naționale*.

O amăgire în care manechinul suprem, secretarul general, "eroul între eroi", campionul "marxismului creator" și soția sa (la început, o umbră firavă, apoi tot mai agresivă, o Messalină cu pretenții de Newton), erau înconjurați de o curte de paie, mai puțin demni decât soldații de plumb ai copilăriei noastre. Între aceștia, diverșii ilegaliști care, de la Leonte Răutu, Gheorghe Stoica și Alexandru Sencovici, la Ion Popescu-Puțuri, Ghizela Vass și George Macovescu, Miron Constantinescu și Valter Roman, i-au cântat osanale celui despre care știau prea bine că nu fusese decât un militant fanatic al UTC-ului clandestin, nicidecum liderul unei fictive mișcări antifasciste naționale. Vedem scena de la Congresul al XII-lea din 1979, când, încercând să mai spele ceva din rușinea unui partid vinovat de atâtea crime, bătrânul bolșevic Constantin Părvulescu și-a ridicat vocea împotriva realității (predeterminată prin tehnici plebiscitare) lui Nicolae Ceaușescu în funcția de secretar general. Întâi amuțită, apoi isterizată, sala a reacționat în conformitate cu disciplina de partid, acea funestă disciplină pe care însuși Părvulescu o promovase cândva ca președinte al sinistrei Comisii a Controlului de Partid.

Nu mai vorbesc de baronii lui Dej care au participat cu ardoare la ritualurile glorificării lui Ceaușescu. Îi vedem în film pe Maurer și pe Chivu Stoica, pe Bărlădeanu, pe Apostol și pe Drăghici. Fiecare eliminat, emasculat, după ce-și făcuse datoria de soldat fidel al sectei leniniste. Fără ei, catastrofa ar fi fost mai puțin devastatoare, chiar dacă delirul ținea de esența sistemului totalitar. Iată-l pe Emil Bodnăraș propunându-l pe Ceaușescu prim președinte al Republicii Socialiste România. Iată-l pe slugarnicul colaboraționist ex-social democrat Ștefan Voitec, președintele Marii Adunări Naționale, înmânându-i însemnele funcției, inclusiv faimosul sceptru prezidențial, prilejul pentru o telegramă de felicitare trimisă de Salvador Dalí...

Cine susține că Nicolae Ceaușescu a rupt cordonul ombilical cu comunismul de tip moscovit se înșală. Scopul său a fost unul autonomist, a urmărit să-și consolideze propriul spațiu de manevră, să nu mai fie tutelat de sovietici. Urma, de fapt, cu fidelitate linia ultimului Dej (deși acesta nu practicase mascaradele voievodale.) Ceaușescu era, în realitate, mai stalinist decât Hrușciov

și epigonii acestuia. La fel și acoliții săi. Nu-mi iese din memorie chipul lui Gogu Rădulescu la o petrecere de la Snagov (era probabil în mai 1965), aerele de jovialitate udată cu alcool (Petru Dumitriu îl portrețizează fără cruțare în *Incognito*, citez din memorie, "cu nasul său fie de boxeur, fie de eredo-sifilitic.") Același Gogu Rădulescu, rămas până la capăt alături de tragi-comicul dictator, stând înmărmurit, cu un chip flasc de zeitate asiatică lângă un Ceaușescu decrepit, în momentul citirii "ultimei proclamații" către fantasmatul popor, acceptând fără murmur sângeroasele represalii.

Tot astfel, este emblematică scena când, în așa-zisa Mare Adunare Națională, toți lacheii, toți sicofanții din mafia de la vârf pronunță (citim pe buzele lor, scena nu are sunet) cuvântul ce exprimă deplina lor capitulare, întreaga lor lașitate servilă: "Jur". Jură și Mizil, și Trofin, și Dăscălescu, și Verdeț, și Ștefan Andrei, și Răutu, și Burtică, și János Fazekas, și Lina Ciobanu, și Virgil Cazacu, și Popescu-Dumnezeu, și Ion Dincă. Jurau pasionat, ca niște pionieri exaltați, Manea Mănescu și Emil Bobu. Va fi jurat și Ion Iliescu...

Personajele acestui film sunt cei care au ridicat statuie unui individ în fond minabil, de o mare viclenie și de o la fel de vastă incultură. Iată-l pe Charles de Gaulle citându-l la București pe Eminescu, în primăvara anului 1968, în plină revoltă studentescă pariziană, fără să realizeze ce cutie a Pandorei deschide de fapt: "Vrem statul național, nu cel cosmopolit." Ce muzică divină pentru urechile național-stalinistilor din România... Iată-l pe Ceaușescu la Praga, cu două săptămâni înaintea invaziei trupelor Tratatului de la Varșovia. O conferință de presă electrizantă, cu mult fum de țigară și întrebări incomode. La Praga fusese abolită cenzura, exista libertatea presei, se configura un sistem politic pluralist, renăscuse societatea civilă.

Un miting al prieteniei cu muncitori surzători așezați după voie, fără agitatori și sloganuri stupide. Alexander Dubcek oprindu-i pe cei care voiau să scandeze lozinci. Ceaușescu cumva derutat, nepricepând cum se poate așa ceva, o adunare spontană, dar gata totuși să-i susțină pe comuniștii reformatori. Nu pentru că le-ar fi împărtășit scopurile, ci pentru că nu putea suporta ideea ca vreo forță străină să se amestece în propriile sale afaceri (politice, economice etc.)

Nu cred că există sintagmă mai frecvent repetată de Ceaușescu decât "neamestecul în treburile interne." Cu acest gen de retorică a reușit să hipnotizeze nu doar Vestul, ci și pe atâția dintre intelectualii români. Stalinismul antisovietic, acesta a fost secretul succesului intern și extern al regimului întruhipat de Nicolae Ceaușescu.

Continuare în pagina 31

DROG, ISTORIE, IMAGINAR

Urmare din pagina 13

Dar chipul acestei Madonna Intelligenza se degradează. Efectul de viziune adevărată e întărit, tulburător, în rândurile imediat următoare. Prin omnisciența voce auctorială, aflăm că Dayan vedește capacități extrasenzoriale autentice, confirmate, spre a spune astfel, de autor. El poate cuantifica, spre deosebire de medic, deci de un "profan", la secundă, timpul trecut de la injecție:

Credibilitatea vocii auctoriale, care atestă exactitatea frapantă, supranaturală cu care Orobete resimte scurgerea timpului, întocmai ca un cronometru, e menită să ratifice, prin răsfrângere, cel puțin sensul, dacă nu și autenticitatea de ansamblu a iluziei (transfiguratoare) pe care am analizat-o. Această capacitate supranaturală se manifestă, pentru prima oară, când Orobete e ridicat de "milițianul care apără lângă el și-i puse mâna pe umăr", după misterioasa sa dispariție și călătorie alături de Ahasverus. [...]

Serul adevărului acționează în dublu sens. Primul e cel urmărit de anchetatori – obținerea informațiilor scontate de la un Orobete lipsit de orice autocontrol. Demers ce se dovedește complicat și anevoios, dată fiind natura mărturiilor în cauză – ecuații matematice, fapte inexplicabile, delir. Cel de al doilea sens se întoarce în favoarea pacientului-suspect, furnizându-i accesul la adevăruri supranaturale, funcție "clasicizată", în context magico-religios, a narcoticelor. Din perspectiva subiectului nostru, nuvela are două nuclee: 1. "Tripul" lui Orobete, ghidat de Ahasverus și 2. Internarea protagonistului, intervalul petrecut în spital, "mărturisirea" sub influența serului adevărului.

De la o încăpere la alta, Dayan e, la fel ca Gavrilăscu, tras de mână, ghidat, dirijat. Uneori (ca) printr-un tunel. Există o asemănare structurală între cele trei "călătorii" – a medicului Leon, a lui Gavrilăscu, a lui

Dayan. Și în cazul lui Orobete-Dayan, senzațiile și impresiile au cauze neclare, indescifrabile: Dacă în *La țigănci* tulburările de percepție sunt cel puțin la fel de acute ca și sensurile simbolice, cele două potențându-se reciproc, în *Dayan* raportul se schimbă net în favoarea ideatiei, de unde și derapajul tezist. Când Orobete nu știe exact dacă urcă sau coboară, e vorba, mai degrabă, de semnificația parcursului său și a confuziei. Vezi, de pildă, paralela cu drumul lui Ghilgameș pe sub pământ, cu Legendele.

"Vă mărturisesc cinstit: nu am impresia că am coborât sau coborâm, ci că înaintăm într-un fel de tunel întunecat. Aș spune mai degrabă că urcăm..."

- Cine mai citește astăzi *Epopoea lui Ghilgameș*, exclamă bătrânul?"

O precizare de rigoare: alcoolul, drogurile, chiar și cele "ușoare" precum mari-

juana, pot cauza această confuzie între urcat și coborât, între mersul înainte și înapoi. Dar, spre deosebire, repetăm, de *La țigănci*, rătăcirea lui Dayan e mai puțin senzorială. Protagonistul e întrebat, chestionat de către Ahasverus. Accentul cade pe dimensiunea verbală, pe calea rațional-interpretativă spre adevărul inițiativ. Chiar dacă e vorba de a nu mai gândi matematic(a), de întoarcerea la poezie, de a lăsa imaginația "să-l însoțească pe Ghilgameș".

În prim-plan, e dialogul cu Maestrul, ceea ce, prin tezism și printr-o anumită artificialitate a rostirii prozastice, se dovedește unul dintre cele mai costisitoare minusuri. "Iluzia simțurilor" e, mai mult, numită decât indusă, comunicată cu adevărat sau, cu un cuvânt ușor simplist, *trăită*.

DRUMUL ROMÂNESC...

Andrei Oișteanu a deschis *drumul românesc* al cercetărilor de gen, după cum el însuși se exprima în prima și singura conversație telefonică pe care am avut-o "până în prezent". Sunt de așteptat mai ales lucrări despre imaginarul drogurilor. Domeniul e, însă, extrem de problematic.

Să (re)luăm cazul nuvelei *La țigănci*. Arhitectura simbolică e valorizată tocmai prin învelirea sa într-un giulgiu... psihosenzorial extrem de pregnant. Nuvela e considerată o reușită majoră tocmai grație acestei "armonii a contrariilor". Eliade se depășește pe sine, ca prozator, în *La țigănci* și, dacă e să punem problema în termeni narcotici, atunci textul ar putea avea la bază nu doar mărturiile *livrești, ci și experiențe personale*. Dar nu putem exclude nici posibilitatea teoretică a unui mix narcotic, a unui text în care Eliade să fi făcut recurs și la (presupusele sale) experiențe cu alte substanțe, de exemplu mescalina. Sub aspectul tulburărilor de percepție, cea mai relevantă asemănare dintre *La țigănci* și *Un om mare*, nuvelă care, cum am văzut, ar putea avea la bază o experiență mescalinică, e dată de percepția hiperbolizantă a sunetelor, care nu intră în categoria efectelor clasice ale măseleritei, fiind, mai degrabă, o "specialitate" a mescalinei.

VORBA VINE: CINE POATE ȘTI?

Însă, în primul rând, sunt de evitat *narcozele interpretative*. E nevoie, spre a nu "vorbi din cărți", de ceva (narco) experiență personală, de familiarizarea cu substanțele care... substanțiază textele, de un soi de psiho sau chiar "neurocritică". Și de o cunoaștere bio-bibliografică pe măsura celei afirmate de Oișteanu. Care nu deschide un drum doar prin tematică, ci și prin standardele pe care le fixează.

(Fragmente)

CUM A FOST POSIBIL CEAUSESCU?

Urmare din pagina 10

La care se adaugă suportul pentru mișcările radicale *tiers-mondiste*, relațiile cordiale cu ZANU, SWAPO și FRELIMO, tot atâtea acronime care nu le spuneau românului absolut nimic, dar îi asigurau dictatorului imaginea de înflăcărat apărător al cauzelor stângii globale. Plus jocurile din mișcarea comunistă internațională, susținerea (formală, ce-i drept, dar vocală) a eurocomunismului, întâlnirile frecvente cu Luigi Longo, Enrico Berlinguer, Giancarlo Pajetta (PC Italian), Georges Marchais (PC Francez), Dolores Ibarruri, Santiago Carrillo (PC Spaniol), Mitsos Partsalidis, Haralambos Drakopoulos (PC Grec-Interior). Să nu uităm legătura specială cu Iosip Broz Tito, consultările periodice cu Edvard Kardelj, Stane Dolanc, Vladimir Bakarici și alți lideri iugoslavi.

Dictatura lui Ceaușescu, o vedem limpede în filmul lui Ujică, a avut neîndoios o perioadă când s-a bazat pe un anumit consens etnocentric, pe un efemer, dar real entuziasm popular și pe complicități în masă. Ideologia era una a revenirii la simbolurile primordiale și primordialiste: vizite de lucru în care Ceaușescu, Maurer și Chivu Stoica strângeau mâinile cu Decebal și Mihai Viteazul. Era evident vorba de spectacole cu implicații simbolice incontestabile, o dramaturgie ce nu se temea de ridicol. Cu cât mai enorme fabricațiile pseudo-istorice, cu atât mai fericit părea beneficiarul lor. În această privință nu se deosebea de alți sultani ai marxismului balcanic: Todor Jivkov sau Enver Hoxha. Este amuzant că peste două decenii, același Ceaușescu, exasperat de reformele lui Gorbaciov, va nega rolul simbolurilor în politică: "Simbolismul o fi bun în artă, în economie și politică nu face doi bani."

Și totuși se abținează să organizeze potekiniade, se agață cu disperare de proiectul megaloman al Casei Poporului, megasarcograf menit să eternizeze "simbolul comunismului triumfător." Bucureștiul devenit Paranopolis ori Ceausima. Romancierul Alexandru Ivasiuc capta întreaga degringoladă în aceste cuvinte: "Suntem 22 de milioane de oameni care trăim în imaginația unui nebun." Dar era vorba de demența sistemică pe care Ceaușescu a exploatat-o și a exacerbato-o în funcție de propriile apetituri narcisiste. Elena Ceaușescu obișnuia să spună despre Conducător: "Un

asemenea om se naște o dată la 500 de ani." De ce nu la o mie?! Stalinismul lui Ceaușescu a dus la paroxism ceea ce istoricul american Robert C. Tucker, biograful lui Stalin, numește *filozofia transformismului permanent*. Nimic nu avea voie să rămână neschimbat. De la cursul Dunării la condiția umană însăși. Priviți în film cum se uită Ceaușescu la Mao, precum ucenicul la învățătorul omniscient. Ca și Mao, Ceaușescu visa o radicală ruptură cu lumea veche, oricare ar fi fost prețul pentru această cataclismică cezură. Saltul în imperiul libertății...

În februarie 1983, am transmis la Radio Europa Liberă serialul "Nicu Ceaușescu și ascensiunea socialismului dinastic în România." În 1985, am publicat în revista *Problems of Communism* un studiu intitulat "Ceausescu's Socialism". În 1986, în trimestrialul ORBIS (apare și acum la Philadelphia, sub egida lui Foreign Policy Research Institute) am scris un alt studiu cu titlul "Byzantine Rites, Stalinist Follies: The Twilight of Dynastic Communism în Romania" (este inclus în traducerea lui Bogdan Cristian Iacob în ediția a II-a a cărții mele *Fantoma lui Gheorghiu-Dej*, Humanitas, 2008). Grație revelațiilor generalului Ion Mihai Pacepa, mitul lui Ceaușescu a primit, în anii '80, o lovitură mortală. Există lucrări remarcabile pe tema vieții și morții lui Ceaușescu (Mary Ellen Fischer, Pavel Câmpeanu, Edward Behr, Catherine Durandin, precum și recenta reconstituire jurnalistică a lui Grigore Cartianu, spre a numi câteva contribuții.) După părerea mea, filmul lui Andrei Ujică este cea mai completă și pătrunzătoare investigație efectuată asupra universului mental al celui care a condus România între 1965 și 1989. Este într-adevăr autobiografia lui Nicolae Ceaușescu. Este ceea ce ar fi spus el dacă ar fi ajuns să vorbească în fața Marii Adunări Naționale: cât de curajos a fost, cât de înțelept, cât de clarvăzător. Cum a fost trădat de felonii din garda pretoriană, huliganii, bandiții și spionii aflați în slujba agenturilor inamice. Cum a luptat "fără precupețire" și "a făcut totul" pentru cauza socialismului și comunismului. Verdictul istoriei nu ar fi fost însă diferit de cel al revoluționarilor din decembrie 1989: marea amăgire se destrămasese jalnic, rămăne în urmă un personaj descărnat, un moșneag senil, sanguinar și monoman, încremenit în mirajul unei apocrife predestinări.

ORIZONT

Revistă a Uniunii Scriitorilor din România

Redactor - șef: Mircea Mihăieș

Redactor - șef adjunct: Cornel Ungureanu

Secretar general de redacție: Adriana Babeți

Colectivul de redacție: Lucian Alexiu, Paul Eugen Banciu, Dorian Branea, Cristina Chevereșan, Șerban Foarță, Radu Pavel Gheo, Marius Lazurca, Viorel Marineasa, Alina Radu, Robert Șerban, Marcel Tolcea, Ciprian Vălcău, Daniel Vighi.

Concepție grafică: Alexandru Jakabházi

Paginare și prezentare grafică: Sorin Stroe.

www.revistaorizont.ro e-mail: fundatia@3europe.org

REDACȚIA: TIMIȘOARA, Piața Sf. Gheorghe nr. 3, telefoane: 0256 29 48 93, 0256 29 48 95

Marcă înregistrată: M/00166

Tiparul executat la S.C. "TIM PRESS" S.A. TIMIȘOARA

MANUSCRISELE NEPUBLICATE NU SE ÎNAPŌIAZĂ

ISSN 0030 560 X

ABONAMENTELE SE FAC LA POȘTA ROMÂNĂ,
POZIȚIA 19364 DIN CATALOG